

Szegedi Ítéltábla

Az ügy száma:

Gf.III.30.085/2020/6.

A felperes:

Nemzeti Adó- és Vámhivatal (1054 Budapest, Széchenyi u.2.)

Az meghatalmazott képviselője:

jogtanácsos neve (székhelye)

Az alperes:

alperes neve (alperes lakcíme)

Az alperes meghatalmazott jogi képviselője:

Dr. Agócs Henriette ügyvéd (jogi képviselő székhelye)

A per tárgya:

Vezetői felelősség megállapítása

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Gyulai Törvényszék 5.P.20.105/2019/12.

A fellebbező fél és a fellebbezés sorszáma:

Alperes 5.P.20.105/2019/13.

Í T É L E T

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

A le nem rótt 48.000,- (Negyvennyolcezer) forint fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás

A tényállás

- [1] Az alperes a felszámolási ügy adósa (a továbbiakban: adós) ügyvezetőjeként egyedüli vezető tisztségviselő volt a 2013. augusztus 8-ától történt alakulástól a felszámolás 2018. május 4-i kezdő időpontjáig.
- [2] Az alperes, mint ügyvezető intézkedése folytán a **felszámolási ügy adósa** 30%-os üzletrészarány megszerzésének reményében, 2014-ben 26.500.000,- forint összegű kölcsönt biztosított a perben nem álló A Kft-nek baromfitelep létesítéssel kapcsolatos beruházás finanszírozására. Az adós a kölcsönt, mint egyéb követelést 2017. december 31-éig könyvelésében feltüntette.
- [3] Az alperes, mint az adós ügyvezetője 2017. augusztus 28. napján cégszerűen ellenjegyzett írásbeli nyilatkozatot tett, mely szerint az A Kft-vel szemben kölcsön jogcímén fennálló 26.500.000,- forint összegű követelés a nyilatkozat napján elengedésre kerül. A 2017. évi főkönyvi kivonat 3683

főkönyvi számon ennek megfelelően a "különféle egyéb követelések" feltüntetésénél az A Kft. esetében a kölcsönkövetelés kivezetését tartalmazza, az egyenleg rovat nullát mutat. A kölcsönkövetelés behajthatatlan követelésként került könyvelésre.

- [4] A felperesi adóhivatal 2017. július 3. napján indított adóvégrehajtási eljárást az adós társaság ellen. Az e napon kiadott hatósági átutalási megbízás 1.663.947,- forintra nézve azonban eredménytelen maradt, és a további, 2017. augusztus 16-i, majd 2018. január 16-i hasonló beszédési megbízások sem jártak eredménnyel. Az adóhatóság a gépjárműnyilvántartó hatóság, illetve az ingatlanügyi hatóság megkeresése útján, felderítette továbbá, hogy az adós gépjármű, illetve ingatlan tulajdonnal nem rendelkezik. Az adós székhelyén és fióktelepein foganatosított helyszíni adóvégrehajtási eljárások alkalmával pedig megállapítást nyert, hogy az adós egyéb lefoglalható ingóvagyonnal sem rendelkezik.
- [5] A felperesi adóhatóság, mint hitelező 2017. december 13-án kérte 2.985.335,- forint adótartozás végrehajtásának eredménytelensége miatt az adós felszámolását, melyet a ... Törvényszék **Fpk.../2017/6.** számú végzésével elrendelt, felszámolólul a **B Kft-t** jelölte ki, a felszámolás kezdő időpontja 2018. május 4. A felperes bejelentett hitelezői igénye 4.405.818,- forint.
- [6] Az alperes adóellenőrzési eljárás során tett nyilatkozata szerint 2014-ben az adós kölcsönt nyújtott az A Kft-nek, részesedés szerzése reményében, melyhez fedezetet nem kötöttek ki, törlesztés részben sem történt, az alperes nem kísérelte meg a követelés behajtását, hanem a kölcsönt 2017. augusztus 28-án elengedte, állítása szerint azért, mert a behajtásra nem látott esélyt és arra nem akart további pénzt költeni. A nyilatkozat alapján 26.500.000,- forintot az adós követeléseiből kivezetett.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [7] A felperes keresetében kérte, hogy a Ptk. 3:118. § és a Cstv. 33/A. §-a alapján állapítsa meg a bíróság, hogy az alperes, mint a felszámolási ügy adósának volt képviselője a társaság fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetének bekövetkeztét követően az ügyvezetési feladatait nem a hitelezők érdekeinek figyelembevételével látta el, ezért a társaság vagyona 26.500.000,- forinttal csökkent.
- A felperes szerint a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet 2017. július 3-án már fennállt, amikor az első alkalommal 1.663.947,- forint adótartozást eredménytelenül kísérelt meg behajtani az adóstól, ezután pedig további, az adós bevallásain alapuló adótartozások keletkeztek. A társaság vagyonát az alperes a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet beálltát követően a 26.500.000,- forint kölcsön követelésről történt lemondással csökkentette, annak ellenére, hogy ekkor az adósnak a felperessel szemben már 2.364.335,- forintos tartozása állt fenn. Ezzel megszegte a vezető tisztségviselőtől elvárható gondosságot és a hitelezők érdekeit felróható módon nem vette figyelembe, az adós vagyonát és a hitelezők kielégítésének a fedezetét csökkentette.
- [8] Az alperes írásbeli ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte.
- Védekezése szerint a 26.500.000,- forintos követelést megalapozottan tekintette behajthatatlannak. A pénzt az A Kft-nek valójában nem kölcsönként, hanem üzletrész majdani megszerzése reményében adta. Az üzletrész megszerzését az A Kft.-nél készülő beruházás eredményeként létrejövő baromfitelep működésének megkezdésétől tették függővé, ám a beruházás nem haladt a megfelelő ütemben, a költségek a tervezettet jelentősen meghaladták. A létesítmény elkészültekor pedig az állatok beszerzése ütközött nehézségekbe. A kft-vel folyamatos kapcsolatban állva ügyvezetőként azt látta, hogy az nem lesz képes a tartozás megfizetésére, a behajtást eredménytelennek ítélve azt nem kívánta finanszírozni, ezért döntött az elengedés és a kölcsön követelés leírása mellett.

Az adóvégrehajtás eredménytelensége az alperes szerint önmagában nem vezetett az adós fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetéhez. Az adós ekkor még folyamatosan működött, éppen ebből eredt a járuléktartozás további növekedése, amelyet a továbbfolytatott tevékenység bevételeiből kívánt kiegyenlíteni. Az adott esetben a fizetéseképtelenséget nem az A Kft-vel szembeni

követelés elengedése, hanem az okozta, hogy egy másik üzleti partnere, a **állam 1-beli C** cég ugyancsak fizetésképtelenné vált.

Az elsőfokú ítélet

- [9] Az elsőfokú bíróság ítéletével megállapította, hogy az alperes, mint az adós társaság volt képviselője a társaság fizetésképtelenséggel fenyegető helyzetének bekövetkeztét követően az ügyvezetési feladatait nem a hitelezők érdekeinek figyelembevételével látta el, ezáltal a társaság vagyona 26.500.000,- forinttal csökkent. A bíróság ítélete jogi indokolásában az 1991. évi XLIX. tv. (Cstv.) 33/A. § (1), illetve (3) bekezdését idézve elsődlegesen azon konjunktív feltételt határozta meg, hogy a fizetésképtelenséggel fenyegető helyzet mikor következett be az adós társaságnál. Ezt - a felperes keresetében foglaltakkal egyezően - 2017. július 3-ai időpontra tette, a bíróság álláspontja szerint ekkor az alperes számára már nyilvánvalóan felismerhető volt, hogy nem képes az esedékességkor kielégíteni a vele szembeni követeléseket. Az eredménytelen adóvégrehajtási cselekmény ténye elegendő a bíróság álláspontja szerint a fizetésképtelenséggel fenyegető helyzet időpontjának megállapításához. Ez az alperesi ügyvezető számára nyilvánvalóan felismerhető, olyan esedékessé vált tartozás volt, amelyet az adós ténylegesen nem tudott kiegyenlíteni. A további végrehajtási cselekmények, illetve az adótartozások növekedése arra utalt, hogy a fizetésképtelenséggel fenyegető helyzet nem szűnt meg addigra sem, amikor az alperes az A Kft-vel szembeni követelés elengedéséről és leírásáról döntött. Az alperes nem igazolta, hogy az A Kft-t akár legalább írásban felszólította volna teljesítésre, vagy hogy egyéb, bármilyen intézkedést tett volna a kölcsön visszafizetése iránt. A bíróság utalva az alperes személyes előadására megjegyezte, a beruházás során, melynek finanszírozására szolgált a kölcsön, jelentős értékű tárgyi eszközállomány keletkezett, mely a követelés megtérüléséhez fedezetül szolgálhatott volna. Az, hogy a számviteli szabályok szerint a behajthatatlan követelések leírására lehetőség van, nem mentesíti a gazdálkodó szervezet vezetőjét annak gondos mérlegelése alól, hogy a követelés valóban behajthatatlan-e, illetve, hogy megtegye azokat az intézkedéseket, amelyek a behajtáshoz észszerűen igénybe vehetők, a hitelezői követelések megtérülésének érdekében. Az adós nevében az alperesi ügyvezető egyoldalú lemondó nyilatkozata elzárta a hitelezőt attól, hogy a felszámolási eljárás során akár a felszámolónak a kintlévőség behajtására tett intézkedései révén, akár a követelés engedményezésével kereshessen kielégítést. Ezt a bíróság olyan hitelezői érdeksérelemnek tekintette, mely alperes esetében megalapozza a Cstv. 33/A. § (1) bekezdés szerinti vezetői felelősség megállapítást.

A fellebbezés és fellebbezési ellenkérelem

- [10] Az ítélet ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést és elsődlegesen a Pp. 381. §-ára hivatkozva kérte az ítélet hatályon kívül helyezését, másodlagosan kérte az ítélet megváltoztatását és a kereset elutasítását a Pp. 383. § (3) bekezdése alapján. Az elsődleges kérelméhez az elsőfokú bíróság eljárásának szabálytalanságára hivatkozva a Pp. 346. § (4), (5) bekezdése szerinti indokolási kötelezettség elmulasztása miatt a Pp. 369. § (1) bekezdés szerinti felülbírálati jogkör gyakorlását kérte, míg másodlagos kérelméhez a Pp. 369. § (3) bekezdés a), b), c) és d) pontjai szerinti felülbírálati jogkörök alkalmazását kérte, ennek megfelelően kezdeményezte az anyagi jogi minősítés megváltoztatását, a tényállás felülbírálatát és az anyagi jogi mérlegelés felülbírálatát. Elsődleges kérelme kapcsán álláspontja szerint a bíróság a felek nyilatkozatait egyoldalúan vette figyelembe, a tényeket tévesen értékelte, bizonyítékokat nem vizsgálta összességükben, így jogszabályellenes, egyoldalú ítéletet hozott az alperes terhére. A bíróság ítéletében a bizonyítási kötelezettségre és a bizonyítékok értékelése körében meghozott döntését nem indokolta. Hangsúlyozta, a felperesre hárult a bizonyítási teher a fizetésképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztét és annak időpontját illetően. Álláspontja szerint az adóvégrehajtási cselekmények nem alapozzák meg a fizetésképtelenséggel fenyegető helyzet megállapítását, és annak időpontjára

nézve sem szolgálnak teljes bizonyosságú tényként. Önmagában az a körülmény, hogy az adós vagyona átmenetileg meghaladja az esedékes tartozásait, még nem bizonyítja a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet beálltát. Ha a pillanatnyilag szükséges mértékű likvid vagyon hiányzik, ez lehet olyan átmeneti helyzet, amely a lejárt követelések átütemezésével gyorsan értékesíthető tárgyi eszközök eladásával, egyéb gyors gazdasági döntésekkel orvosolható, és az adós fizetőképessége ezzel helyreállítható. Ha a gazdálkodó szervezetnél kielégítetlen tartozások keletkeznek, még nem jelenti a fizetéseképtelenné válást. Vitatta azt is, hogy vezető tisztségviselőként nem a hitelezői érdekek figyelembevételével járt el. E körben a felperesre háruló bizonyítási teherre hivatkozott. Helytelennek minősítette az elsőfokú bíróság bizonyíték mérlegelési tevékenységét is, mert álláspontja szerint a bizonyítékok közül egyeseket figyelmen kívül hagyott, míg másoknak jelentős, túlzott bizonyító erőt tulajdonított.

- [11] A felperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyására irányult. Felperesi álláspont szerint az elsőfokú ítélet teljes körűen megfelel a Pp. 346. § (4) és (5) bekezdésében előírtaknak, a bíróság eleget tett indokolási kötelezettségének.

Az ítélet tábla döntésének indokai

- [12] A fellebbezés **nem** alapos.

- [13] A perben alkalmazandó 2016. évi CXXX. évi tv. (Pp.) 370. § (1) bekezdése szerint a másodfokú bíróság felülbírálati jogkörét az erre irányuló fellebbezési kérelemre, csatlakozó fellebbezésre, ellenkérelemre, azok korlátai között gyakorolja. Ilyen korlátnak minősülnek a fellebbezés 371. § (1) és (2) bekezdéseiben megjelölt tartalmi követelmények körében előadottak. E jogszabályi rendelkezésből következik, hogy korlátot nemcsak az képez, hogy a fellebbező fél milyen tartalmú másodfokú döntést kért, hanem az is, hogy ezt milyen indokkal teszi, melyik eljárási vagy anyagi jogszabály megsértésére hivatkozik, továbbá a felülbírálat jogkörei közül melynek vagy melyeknek gyakorlását kéri a másodfokú bíróságtól.

- [14] Az alperes a fellebbezésében kérte az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését (Pp. 381. §), valamint megváltoztatását [Pp. 383. § (3) bekezdés], és a másodfokú bíróságtól gyakorolni kért felülbírálati jogkörként megjelölte a Pp. 369. § (1) bekezdését és a (3) bekezdés a), b), c) és d) pontját is. Azonban az elsőfokú bíróság az anyagi jogszabályok szerinti mérlegelési jogkörben nem hozott döntést [Pp. 369. § (3) bekezdés d) pont], ilyen jellegű jogszabályt nem alkalmazott, ezért ez utóbbi felülbírálati jogkör gyakorlására sem kerülhetett sor. Az alperes az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését a Pp. 381. §-ára hivatkozással kérte és kifejtette, eljárási szabálysértésnek tekinti, hogy az elsőfokú bíróság nem tett eleget indokolási kötelezettségének, nem adta indokát a bizonyítékok értékelésének. Az indokolás esetleges hiányossága, mint érdemi felülbírálatot kívánó orvosolhatatlan formai hiányosság azonban a Pp. 380. § (1) bekezdés c) pontja szerinti hatályon kívül helyezési ok, amelynek alapja egy nevesített eljárási szabálysértés, melynek vizsgálatára az alperes által megjelölt Pp. 369. § (1) bekezdése szerinti felülbírálati jogkör gyakorlásával kerülhet sor, így a Pp. 380. § (1) bekezdés c) pont szerinti hatályon kívül helyezés feltételeinek vizsgálata szükséges. Az ítélet táblának a Pp. 369. § (1) bekezdése és a (3) bekezdés a), b), c) pontja szerint gyakorolni kért felülbírálati jogköröket és fellebbezés indokait is figyelembe véve azt kellett vizsgálnia, hogy az elsőfokú bíróság sértett-e eljárási szabályt az ítélet indokolásával kapcsolatban a bizonyítási kötelezettségre vonatkozóan és a bizonyítékok mérlegelése kapcsán a tényállást helyesen állapította-e meg, és az általa megállapított tényállásból helyesen jutott-e arra a következtetésre, hogy az alperes a keresetben megjelölt Ptk. 3:118. §, valamint a Cstv. 33/A. § (1) bekezdés szerinti vezetői felelőssége megállapításának feltételei fennállnak.

- [15] Elsőként az ítélet tábla a Pp. 369. § (1) bekezdés szerinti felülbírálati jogkörében eljárva vizsgálta, hogy az elsőfokú bíróság a Pp. 346. § (4) és (5) bekezdésében írt indokolási kötelezettségét megsértette-e. Az indokolás hiányossága a Pp. 380. § c) pontja alapján akkor vezethet hatályon kívül helyezésre, ha az orvosolhatatlan, és amiatt az ítélet érdemi felülbírálatra alkalmatlan. Tény,

hogy az elsőfokú bíróság nem indokolta részletesen, hogy a bizonyítandó tényeket mely bizonyítékok alapján fogadta el, azonban ez nem orvosolhatóan hiányosság, mivel a megalapozott döntéshez minden adat, tény rendelkezésre állt.

- [16] Ezt követően az ítéletábra - az indokok összefüggésére tekintettel - a Pp. 369. § (1) bekezdése, és a Pp. 369. § (3) bekezdés a), b) és c) pontja szerinti felülbírálati jogkörében eljárva vizsgálta a fellebbezés alapján az elsőfokú bíróság ítéletének anyagi jognak való megfelelését, a bizonyítási kötelezettség kiosztásának és a bizonyítékok értékelésének szabályszerűségét.

A peres eljárás 2019. szeptember 23. napján indult, ezért a vezetői felelősségre a Ptk. 3:118. §-a, és azzal együtt - a Cstv. 83/R. § (4) bekezdése szerint jelen ügyben a 2017. évi XLIX. tv. 17. §-ával módosított és 2017. július 1. napjától hatályos időállapotú - Cstv. 33/A. §-a alkalmazandó. A Cstv. 33/A. § (1) bekezdése szerint a hitelező vagy - az adós nevében a felszámoló a felszámolási eljárás ideje alatt keresettel kérheti a 6. § szerint illetékes bíróságtól annak megállapítását, hogy azok, akik a gazdálkodó szervezet vezetői voltak a felszámolás kezdő időpontját megelőző három évben, a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztét követően a vezetői feladataikat nem a hitelezők érdekeinek figyelembevételével látták el, és ezzel okozati összefüggésben a gazdálkodó szervezet vagyona csökkent, vagy a hitelező követeléseinek teljes mértékben történő kielégítése más okból megghiúsulhat. E bekezdés alkalmazásában a hitelezői érdekeket figyelmen kívül hagyó tevékenységnek minősül az is, ha a vezető elmulasztotta a környezetkárosodás megelőzésére, a környezetkárosítás abbahagyására, illetve a kármentesítésre vonatkozó jogszabályban meghatározott kötelezettségeket és ennek következtében a hitelező követeléseinek teljes mértékben történő kielégítése megghiúsulhat.

A (3) bekezdés szerint a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezte az az időpont, amelytől kezdve a gazdálkodó szervezet vezetői előre látták, vagy az ilyen tisztséget betöltő személytől elvárható gondosság mellett látniuk kellett, hogy a gazdálkodó szervezet nem lesz képes esedékességgkor kielégíteni a vele szemben fennálló követeléseket.

A (4) bekezdés szerint mentesül a felelősség alól a vezető, ha bizonyítja, hogy a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztét követően nem vállalt az adós pénzügyi helyzetéhez képest indokolatlan üzleti kockázatot, illetve az adott helyzetben az ilyen tisztséget betöltő személytől elvárható valamennyi intézkedést megtette a hitelezői veszteségek elkerülése, csökkentése, továbbá az adós gazdálkodó szervezet legfőbb szerve (döntéshozó szerve) intézkedéseinek kezdeményezése érdekében.

- [17] A Cstv. 33/A. § (1) bekezdése meghatározza, hogy a vezetői felelősség megállapítása iránti keresetet ki, és kivel szemben terjesztheti elő, illetve a keresetindítás határidejét is. Jelen esetben a keresetet a - Cstv. 33/A. § (1) bekezdésével egyezően - a hitelező terjesztette elő, akinek az adós felszámolási eljárásába bejelentett hitelezői igényét a felszámoló visszaigazolta és nyilvántartásba vette (Cstv. 3. § (1) bekezdés cd) pont), ezért perbeli legitimációval rendelkezett. Az alperes pedig az adós ügyvezetője volt a felszámolás kezdő időpontját (2018. május 4.) megelőző 3 évben, ezért vele szemben a per megindítható volt. A peradatokból megállapíthatóan a kereset előterjesztésére (2019. szeptember 23.) a felszámolási eljárás alatt került sor, ezért a kereseti kérelmet érdemben kellett vizsgálni.

- [18] A Pp. 265. § (1) bekezdése alapján törvény eltérő rendelkezése hiányában a perben jelentős tényeket annak a félnek kell bizonyítania, akinek érdekében áll, hogy azokat a bíróság valósnak fogadja el (továbbiakban: bizonyítási érdek), továbbá a bizonyítás elmaradásának vagy sikertelenségének a következményeit is ez a fél viseli.

A Cstv. - már idézett 33/A. § (1) bekezdésének - rendelkezései szerint a perben a felperesnek kell állítani és bizonyítani: az adós gazdálkodó szervezetnél a

fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztének időpontját, az ezt követően kifejtett alperesi - vezetői - magatartásokat, a felperesi adósnál vagyonszőkenés bekövetkezését vagy a hitelezők teljes körű követelésének kielégítése megfiúsítását, továbbá a magatartás és vagyonszőkenés, illetve a hitelezői követelés kielégítésének megfiúsulása közötti okozati összefüggést, míg ezt követően az alperesi vezetőt megilleti a bizonyítás lehetősége a kimentés körében.

A cég megszűnése esetén a vezetői felelősség alapján a kártérítési igény érvényesítése a hitelező részéről „kétlépcsőben”, azaz két perben történik, első lépcsőben egy megállapítási perben, és annak sikeressége esetén egy második lépcsős marasztalási perben. A megállapítása iránti per abban is speciális, hogy ezen perben nem csupán a vezető felelősségének jogalapja fennálltára vonatkozó határozat hozatala történik, azaz ez nem feleltethető meg a polgári peres eljárásból ismert közbenső ítélettel. Ezen ún. „elsőlépcsős megállapítási perben” a felperesnek állítania és bizonyítania kell a vezető magatartásával az adós vagyonában bekövetkezett vagyonszőkenés, vagy hitelezői követelés megfiúsulásának mértékét is.

[19] Az alperes arra helyesen hivatkozott fellebbezésében, hogy a vezető tisztségviselőként fennálló felelőssége megállapításának első, konjunktív jogszabályi feltétele a felperes által állított időpontban az adós fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzete fennálltának meghatározása.

E körben tényállítási és bizonyítási kötelezettsége a felperesnek volt, ahogyan azt az elsőfokú bíróság is kezelte, és a felperes által megjelölt dátumot fogadta el, az annak alátámasztására felperes által csatolt végrehajtási okiratok alapján [az ítélet (12) pontja]. Az elsőfokú bíróság ezért a bizonyítási kötelezettséget helyesen osztotta ki és a felperes által csatolt bizonyítékot vette döntése alapjául. Azaz eljárási szabálysértést nem vétett.

Ezt követően az ítéletábra vizsgálta, hogy a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet időpontját helyesen határozta-e meg.

A felperes keresetlevelében a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet tekintetében előadta, hogy az 2017. július 3. napján, az eredményre nem vezető adóvégrehajtási cselekmény napján már bizonyosan fennállt. Állításának alátámasztására csatolta az adóvégrehajtás során keletkezett határozatot, okirati bizonyítékként.

A fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet ekkori időpontban való fennálltát az alperes érdemi ellenkérelmében, és fellebbezésében is vitatta. Állította, hogy az csak később következett be, másik üzleti partnere fizetéseképtelenné válása miatt. A felperes által megjelölt időpontban csak átmeneti fizetési nehézségei voltak.

A fenyegető fizetéseképtelenség anyagi jogi szabályozásához kapcsolódóan nem az a döntő, hogy van-e az adósnak az adott időpontban olyan tartozása, mely alapján fizetéseképtelennek minősíthető lenne és vele szemben felszámolási eljárás megindításának lenne helye (Cstv. 27. §), hanem az a lényeges, hogy az adós a tartozását esedékességkor nem képes megfizetni. E körben elsősorban azt kell vizsgálni, hogy az adott tartozás esedékessé válásakor milyen pénzeszközei, illetve likvid tárgyi eszközvagyonra van, mely az aktuálisan esedékessé váló követelés fedezetéül szolgálhatna. Ezek hiányában bekövetkezik a fenyegető fizetéseképtelenség és ha ezt a gazdálkodó szervezet vezetője látja, illetve észszerű elvárás mellett látnia kellene, úgy ezen időponttól kezdve a Cstv. 33/A. § (1) bekezdése szerint beáll a személyes felelőssége a hitelezők irányában. A tartozás esedékességkori kielégítésének képessége likvid pénzeszköz meglétét feltételezi, vagyis nem elegendő, ha az adós teljes vagyona készpénzzé konvertálás esetén egyébként fedezetet nyújtana a tartozások kielégítésére. A hangsúly az esedékességkor történő kielégítési képességen van, a törvényes képviselőnek tehát folyamatosan figyelemmel kell követnie a cég esedékes lejárt tartozásait és cash-flow kimutatását. A vezető döntési szabadsága kiterjed arra, hogy a lejárt tartozásokat milyen sorrendben elégíti ki, nincs olyan jogszabályi előírás, amely meghatározná, hogy a még fizetéseképtelennek nem nyilvánított adósnak tartozásai rendezései során milyen sorrendet kell

követnie (BDT2013. 3/47, IH2013. 1/3 számú eseti döntések). A bírói gyakorlat azonban e tekintetben fokozottan körültekintő előrelátást követel meg a vezetőtől, a fenyegető fizetésképtelenség már akkor bekövetkezik, ha már előre látja, hogy az adós társaság a közeli esedékességű tartozását várhatóan nem lesz képes kiegyenlíteni (BH2014. 188 számú eseti döntés).

[20] A vezető tisztségviselő polgári jogi felelősségének megállapításakor nem annak van jelentősége, hogy a fizetésképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztét a vezető okozta-e, és nem is annak, hogy a pontosan mikor következett be, hanem annak, hogy a felperes által megjelölt időpontban már fennállt-e. Az ítélet tábla álláspontja szerint a perbeli okirati bizonyítékok ismeretében helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy már az első, 2017. július 3-i eredménytelen adóvégrehajtási cselekmény a fizetésképtelenséggel fenyegető helyzet fennálltát mutatta. Az adótartozás megfizetésére készpénzvagyon nem állt rendelkezésre, ezt az eredménytelen inkasszó igazolja, és más pénzzé tehető ingó, ingatlan vagyona sem volt az adós cégnek, ahogyan azt a végrehajtás során keletkezett okiratok tartalmazzák. Arról, hogy az adós a tartozás megfizetésére nem képes, a vezetőnek is tudomással kellett rendelkeznie, egyrészt, mert adóbevallásokon alapult a tartozás, másrészt, mert az adóvégrehajtásról az alperes, mint vezető is értesült a felperes hozzá címzett határozata, és a sikertelen inkasszó révén is. Ezzel a fizetésképtelenséggel fenyegető helyzet objektív és szubjektív eleme is megvalósult.

Az alperes vitatta ugyan a fizetésképtelenséggel fenyegető helyzet időpontját, állította, hogy az adósnak csak átmeneti fizetési gondja volt. Az elsőfokú bíróság 2. számú végzésében felhívta az alperest érdemi ellenkérelem előterjesztésére és a vitatott részekre állításának bizonyítására, melynek nem tett eleget. Ezen állítás tekintetében a bizonyítási érdek az alperesre esett, a bizonyítás elmaradásának következményét is az alperes viseli (Pp. 265. §). Azt, hogy fizetésképtelenséggel fenyegető helyzet az adósnál a felperes által állított időpontban nem következett be, az csak átmeneti jellegű volt, az adós könyvelési irataival tudta volna bizonyítani.

[21] Lényeges tényállási elem azonban a felperes által csatolt okiratokból, hogy a következő hónapokban az adós vagyonának feltárására irányuló végrehajtási cselekmények is eredménytelenek maradtak, fedezetül szolgáló ingó-, illetve vagyontárgyakat nem lehetett fellelni, és az adós számlájára vezetett további beszédési megbízások is eredménytelenek maradtak, így a felszámolás elrendeléséig likvid vagyon hiányában az adós, még részben sem tudott eleget tenni a hitelező irányban esedékessé vált, egyre nagyobb összegű fizetési kötelezettségének. Mindez azt a helyes következtést teszi lehetővé, hogy a 2017. július 3-i időpontra nézve a fizetésképtelenséggel fenyegető helyzet bizonyosan fennállt, és a fizetőképesség helyreállítására nem került sor egészen a felszámolás kezdő időpontjáig (2018. május 4.).

[22] A vezetői felelősség megállapításának második konjunktív feltétele a fizetésképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezte után kifejtett - jelen esetben a 3 törvényi tényállási elemből - az adós vagyonának csökkenését eredményező vezetői magatartás. Ezen konkrét vezetői magatartás megjelölése, továbbá bizonyítása, a felperes bizonyítási kötelezettsége.

Az elsőfokú bíróság e tekintetben sem sértett eljárási szabályt azzal, hogy a felperes által az adós vagyonsökkentő magatartásaként megjelölt - és az alperes által sem vitatott -, az alperes A Kft-vel szembeni követelés 2017. augusztus 28. napján történt elengedését állapította meg [ítélet [13] pont]. Az alperes az eljárásban hiányolta, hogy a felperes a kölcsönszerződést nem csatolta, azonban ez nem volt akadálya az adós vagyonsökkentése megállapításának.

A kölcsönszerződés létét az alperes nem vitatta, továbbá a Számvitelről szóló 2000. évi C. tv. 20. § (6) bekezdése szerint az alperes, mint vezető által aláírásával megerősített mérleg az ezzel kapcsolatos követelést 2017-ig 26.500.000,- forint összegben tartalmazta. A tartozáselengedésre a felperes csatolta az alperes nyilatkozatát, de annak megtételét az alperes sem vitatta. A tartozáselengedéssel a követelés megszűnt, és ezzel az összeggel (26.500.000,- forint) az adós vagyona - mely a hitelezői követelések fedezetéül szolgált - csökkent. Fizetésképtelenséggel

fenyegető helyzetben valamely adóssal szembeni tartozás elengedése hitelezői érdeket sértő magatartásnak minősül.

- [23] Az alperes hivatkozása szerint azonban a tartozás elengedése vagyonsökkenést nem okozott, mert a követelés behajthatatlan volt, azaz nem állt fenn okozati összefüggés a tartozás elengedése, és a vagyonsökkenés között.

A mentesülés körében az állítást az alperesnek kellett bizonyítania, mert az ő érdekében állt, hogy a bíróság valósan fogadja el.

Az elsőfokú bíróság a bizonyítási kötelezettséget e körben is megfelelően osztotta ki, ugyanis az alperes terhére értékelte a bizonyítás sikertelenségét [ítélet [14] pont], azaz eljárási hibát nem vétett. A mentesülés körében rendelkezésre álló alperesi hivatkozásokat, és bizonyítékokat is kellően értékelte, és az így megállapított tényekből megfelelő következtetésre jutott.

A behajthatatlanság alátámasztásaként az alperes hivatkozott arra, hogy a követelést a számviteli nyilvántartásaiból kivezette. Ahogyan arra az elsőfokú bíróság is utalt, a behajthatatlan követelések mérlegből való kivezetésére a Számvitelről szóló 2000. évi C. tv. 3. § (4) bekezdés 10. pont szerinti esetekben lehetőség van, de a követelés behajthatatlanná minősítésének még számviteli szempontból is igazoltnak, indokoltnak kell lennie.

A behajthatatlanná nyilvánítás ezért önmagában a követelés teljes vagy részleges értéktelenségét nem támasztja alá. A követelés elengedés időpontjában való értéktelenségét alátámaszthatta volna a követelés sikertelen behajtását igazoló végrehajtási eljárásban keletkezett irattal (pl. nemleges foglalási jegyzőkönyv) vagy az adós felszámolójának nyilatkozatával, vagy a követelés kötelezettjének vagyoni helyzetének igazolásával, hogy az a követelés érvényesítésével kapcsolatos költségek fedezetére sem elegendő.

- [24] A kölcsönkövetelés behajtására irányuló intézkedésre azonban a korábbi időszakban sem volt peradat, maga az alperes is úgy nyilatkozott, hogy érdemi intézkedést az ezzel kapcsolatos várható költségek miatt nem tett. Az alperes egyáltalán nem igazolta, hogy a követelés az elengedés időpontjában értékkel nem bírt, így azt sem, hogy a követelés elengedése vagyonsökkenést nem okozott. A meghallgatásakor az alperes maga is azt adta elő, hogy a beruházás megvalósult, így erre vezetett végrehajtás során lehetett volna kielégítést nyerni, akár részben is. A tartozás elengedésével a követelés már részben sem érvényesíthető, azaz a tartozás elengedése bizonyosan vagyonsökkenést okozott.

- [25] Az alperesi ügyvezető magatartása mindezek alapján megállapítható módon kimerítette a Cstv. 33/A. § (1) bekezdés valamennyi törvényi feltételét, vagyis tudva az általa ügyvezetett adós cég fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetbe kerüléséről, olyan vagyonsökkenő intézkedést tett, mellyel a felperesi hitelező érdekét sértette, és magát a felelősség alól kimenteni nem tudta. Az alperes kimentés körében csak akkor mentesülhetett volna, ha bizonyítja, hogy valamennyi elvárható intézkedést megtett a hitelezői követelés fedezetül szolgáló társasági vagyonsökkenésének elkerülése érdekében (BDT2013.2881). Az alperes ehhez képest semmilyen intézkedést nem tett, ezt maga sem állította másképp.

A kölcsön behajtására irányuló intézkedés teljes elmulasztása pedig már mindenképpen hitelezői érdekekkel ellentétes olyan magatartás, mely megalapozza a jelen esetben az alperesi ügyvezető Cstv. 33/A. § (1) bekezdése szerinti felelősségének megállapítását a hitelező irányában.

- [26] Az elsőfokú bíróság a bizonyítási érdek, bizonyítási kötelezettség vizsgálata, és a bizonyítékok értékelése során eljárási szabálytalanságot nem vétett, a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján a tényállást helyesen állapította meg, és a tényállás alapján helyes döntést hozott, így az alperes felelősségének kereseti kérelem szerinti megállapítása helytállóan történt, az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét a tényállás és a jogi indokolás kisebb kiegészítései mellett a Pp. 383. § (2) bekezdésre történt hivatkozással helybenhagyta.

- [27] Az elsőfokú bíróság az alperes részére a fellebbezés kapcsán teljes személyes költségmentességet engedélyezett, ezért a le nem rótt fellebbezési illetéket az állam viseli [Pp. 95. § (1) bekezdés c) pont].
- [28] A jogi képviselővel eljáró és fellebbezési ellenkérelmet írásban előterjesztő felperes javára másodfokú eljárási költség azért nem volt megállapítható, mert szabályszerű költségjegyzék benyújtásával perköltségigényt nem terjesztett elő. Az ítéletábra ezért pernyertessége ellenére mellőzte javára a másodfokú eljárási költség megállapítását [Pp. 81. § (1), (5) bekezdés, 82. § (3) bekezdés].
- [29] Az ítéletábra a Pp. 376. § (1) bekezdés a)-c) pontjaiban rögzített kivételes feltételek hiányában a fellebbezést a főszabály alkalmazásával tárgyaláson kívül, tanácsulésen bírálta el.

Szeged, 2020. június 5.

Dr. Gaálné dr. Jobbágy Ildikó s.k.	Dobler László s.k.	Tolna András s.k.
a tanács elnöke	előadó bíró	ábrlabíró